

ԼԱՕԳԷԼ ՇԱՌԱՅ ՅԻ ՔԻ ՈՂՈՐՄՈՒԴԵԱՄԲԼ ԱՅ ԵՒ ԿԱՄՕԲԼ ԱՕԳԻՍ.
 ԵՂԻՍԿՈՂՈՍԱՊԵՏ ԵՒ ԿԱՌՈՐԻԿՈՍ ԱՄԵԼԱՅՆ ՀԱՅՈՅ
 ՇԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ՀԱՄԱՕԳԷԼԱՄ ԱՄԱՄԵՇՄԱՐ ԱՌՈՈՆՈՅ ԱՅՐԱՐԱՏԵԼԱ
 ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՄ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՇԻՈՅ ՍՐԲՈՅ ԿԱՌՈՐԻԿԵ ԷԶՄԻԱՇՄԻ

ՔՐԻՍՏՈՅԱՆՈՒԹՅՈՒՆԴ ՍԻՐՈՅ ՈՂՋՈՐՅՆ ԵՒ ՈՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
 ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՄԵՇԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ Տ. Տ. ԽՈՐԵՆԱՅ ՍՈՍՋՆՈՅ,
 ՊԱՏՐԻԱՐԻՆ ՀԱՅՈՅ ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍՍԱՂԷՄԻ Տ. ԵՂԻՇԷԻ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ,
 ՊԱՏՐԻԱՐԻՆ ՀԱՅՈՅ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍՈՅ Տ. ՇՆՈՐՀԲԱՅ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈ-
 ՊՈՍԻՆ, ՀԱՄՈՐԷՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ,
 ՔԱՀԱՆԱՅԻՅ ԵՒ ՍՈՐԿԱՒԱԿԱՅ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՄՈՒԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈ-
 ՎՈՅ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ ԾԽԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԵՒ ՊԱՇՏՈՆԷԻՅ ԵՒ ՍԻՐԵՑԵԱԼ
 ՀԱՄԱՅՆ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՀԱՅՈՅ

*«Ճանաչե՛ղ զիմաստութիւն եւ զխրատ,
 իմանա՛ղ զքանս հանճարոյ»*

Աստուծոյ ողորմութեամբ եւ Սուրբ Հոգու շնորհներով լուսազարդուած
 մեր Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին հետզհետէ իր հոգեւոր սպասաւորների
 շարքերը ընդարձակում է հաւատաւոր ու բարեջան երիտասարդներով, որոնք
 նուիրումով ծառայում են մեր ալոթքի Տուններին եւ մեր հաւատացեալ ժողո-
 վրդին, թէ՛ ի Հայաստան եւ թէ՛ ի արտերկրացիք: Միայն Մեր գահա-
 կալութեան անցնող ֆառն եւ հիկզ տարիների ընթացքում, Մայր Աթոռիս հո-
 գեւոր նեմարանի շրջանաւարտներից այժմ Եկեղեցու ծառայութեան գործին

են լծուած մօտ հարիւր երիտասարդ հոգեւորականներ՝ եպիսկոպոսներ, վարդապետներ, քահանայներ, սարկաւազներ: Նոյնքան եւ աւելի շրջանաւարտներ, մեր նուիրապետական միւս երեք Աթոռների կրթական հաստատութիւններից, լծուած են նոյն հոգեւոր առաքելութեան հայ սփիւռքի տարածքի վրայ:

Այս իրողութիւնը Մեր սիրքը լցնում է ուրախութեամբ ու մխիթարութեամբ: Նաեւ լաւատեսութեամբ, որ այսուհետեւ էլ մեր Աթոռների հոգեւոր կրթաբանները պիտի դաստիարակեն կոչում ունեցող նոր ուժեր, դրանք ընծայելու համար մեր Մայր Եկեղեցուն, զի տակաւին *«հունձք բազում են և մշակք սակաւ»*:

Մեր իղձն է եւ մեր հաւատարմաց ժողովրդի արդար սպասումը, որ մեր երիտասարդ հոգեւորականները, կուսակիցն թէ ամուսնացեալ քահանայներ, աւելի ու աւելի զրոհեն իրենց միջին ու հոգին՝ կրօնական ամուր հաւատով, գիտական պատրաստութեամբ, գաղափարական նուիրումութեամբ եւ ազգային-հայրենասիրական գիտակցութեամբ: Մեր օրերին հետզհետէ առաւել կարեւորութիւն է ստանում հոգեւորականաց կրօնա-եկեղեցագիտական լուրջ պատրաստութիւնը եւ ընդհանուր զարգացումը:

Յուզումով եմք յիշում Երջանկայիշատակ Խորէն Կաթողիկոս Մուրաքէլեանի հետեւեալ յորդորները, Հայ Եկեղեցու բարեկարգութեան հարցերին նուիրուած, 1936 թուականի իր Կոնդակից.

«Նպատակին ծառայելու համար, նոր հոգեւորականութիւնը զինուած պիտի լինի նոր-սգոյն գիտութեամբ, ունենայ բրիտանոնէական փիլիսոփայական լայն աշխարհայեացք: Նա հիմնականօրէն ծանօթ պիտի լինի ներկայ գիտութիւններին, իմաստասիրութեան և սոցիալական գիտութիւնների եզրակացութիւններին, մանաւանդ ուսումնասիրած լինի բրիտանոնէական կրօնի հիմնական սկզբունքները»:

Մեր, աւագ սերնդիս պարտքն է՝ ոչ միայն արթուն կերպով հսկել ու գործել, որպէսզի մեր կրթական հաստատութիւնները այդ գիտելիքները եւ զարգացումը ջամբեն մեր սաներին եւ շրջանաւարտներին, այլեւ ուշադիր ու աշխուրջ հետեւել, որ նրանք նաեւ ձեռնադրուելուց յետոյ եռանդալից աշխատեն աւելի խորացնելու իրենց գիտելիքները, աւելի ընդարձակելու իրենց զարգացումը, անձանձոյթ ընթերցանութեամբ եւ, ուր որ հնարաւոր է, յատուկ մասնագիտական դասընթացների հետեւելով:

Ահա այս մտադրութեամբ եւ այս ակնկալութեամբ է որ քաներկու տարիներ առաջ, 8 Յուլիս 1958ին, որոշեցինք մեր Եկեղեցու մէջ վերահաստատել՝ վարդապետական աստիճաններ շնորհելու աւանդական հին կարգը, նկատելով դրանք իբրեւ գիտական աստիճաններ եւ ոչ թէ պարզապէս ձեռնական, անբովանդակ բնոյթ կրող պարզեւաբաւականներ, երբեմն նոյնիսկ ուղորմութեան նման շնորհուած:

Մեր որոշումն էր վարդապետական չորս աստիճանները շնորհել այն արեղաներին, որոնք կը ներկայացնեն նուազագոյն յիսուն մեքենագրուած էջերից բաղկացած մի ինքնուրոյն աշխատասիրութիւն, որպէսզի յիշ քննարկման եւ գնահատման յատուկ մի յանձնաժողովի կողմից եւ յիշ նրա հրապարակային պատշաճութեան, Հայրապետի հրամանով վարդապետական չորս

աստիճանները շարունակում են բեկնածուին, Օսականի Ս. Մեսրոպ եկեղեցում, անհնազանդական ժողովրդական արարողությամբ:

Ծայրագոյն վարդապետութեան աստիճանների ժողովրդական համար հասնել էին նոյն կարգը, այն տարբերությամբ որ բեկնածուի ներկայացրած աշխատանքները պէ՛տք է լինի գիտական բնոյթ կրող մի ինքնուրոյն ընդարձակ ուսումնասիրութիւն՝ բաղկացած նուազագոյն իննսուն մեքենագրութեամբ էջերից:

Թէ՛ մասնաւոր եւ թէ ծայրագոյն վարդապետութեան համար պատասխանատու աշխատանքները պէ՛տք է նուիրուած լինեն աստուածաբանական, եկեղեցագիտական, կրօնա-բարոյական, եկեղեցա-մատենագրական կամ նման այլ նիւթերի եւ հարցերի:

Այս կարգը անխափան գործադրում է Մայր Աթոռում առանց բացառութեան:

Արդ, քաջալերելու եւ գնահատելու համար մեր երիտասարդ հոգեւորականների ջանասիրութիւնը եւ մտաւոր աշխատանքը, այսու Մեր կոնդակով պարտք ենք համարում պատուէր տալ Մայր Աթոռիս միաբան սրբազան եպիսկոպոսաց դասին, որ ամէն տեղ յարգուի վարդապետական աստիճաններ շարունակելու վերաբերեալ Մեր որոշումը, նախօրօք տեղեկացնելով Մայր Աթոռ այդ մասին, խորհրդակցելու համար Մեզ հետ:

Նաեւ եղբայրաբար, մեր եկեղեցու նուիրապետական Աթոռների շարունակաբար գնահատելու ու շնորհակցելու ենք յանձնում Մեր վերահաստատած եւ գործադրութեան դրած վերեւ յիշուած կարգը:

Ջերմապէս հրաւիրում ենք Հայաստանեայց եկեղեցու բոլոր պատասխանատու հոգեւոր հայրերին եւ եկեղեցական ազգային իշխանութիւններին, որ նախանձախնդիր լինեն եւ հետամուտ, որ մեր երիտասարդ հոգեւորականները առաւել չափով ձեռք բերեն մտաւոր հասունութիւն եւ գիտական պատասխանատւութիւն, ու իրենց առաքելութեան ամբողջ ընթացքում ձգտեն քաջալերել մեր ժամանակների հոգեւոր, գաղափարական ու գիտական զարգացումների հետ:

Անկեղծօրէն, լրջօրէն, վնասական կերպով փորձենք մեր եկեղեցին գոնէ մօտեցնել՝ մեր լուսամիտ եկեղեցական հայրերի եւ եռամեծ վարդապետների մտաւորական կատարելութեան մակարդակին:

«Իմաստունի գիտութիւնը յորդում է հեղեղի պէս և նրա խորհուրդը նման է կեանքի աղբիւրի» (Սիրաք, ԻԱ. 16): Ամէն:

ՎԱԶԳԷՆ Ա.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուաւ Կոնդակս ի 27 Փետրուարի

1980 Փրկչական ամի,

եւ ի տուածիս Հայոց ՌԵԻԹ,

ի մայրավանս Սրբոյ Էջմիածնի

ՀՄԲ. 1012